

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในอาชีวศึกษา
จังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

**The Development of the Creative Leadership model of the Director
in the Vocational Education in Phichit Province. Office of the
Vocational Education Commission.**

คตพงษ์ อ่อนไชย,

สธิรพร เขาวนชัย และ วิทยา จันทร์ศิลา

มหาวิทยาลัยนเรศวร

Khatipong Onchai,

Sathiraporn Chaowachai and Vithaya Jansila

Naresuan University, Thailand

Corresponding Author, E-mail : khatipongo63@nu.ac.th

บทคัดย่อ

ปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นทฤษฎีภาวะผู้นำที่นำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างแพร่หลาย การพัฒนาภาวะผู้นำจึงเป็นเรื่องจำเป็น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอาชีวศึกษาจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดย การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในอาชีวศึกษาจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจินตนาการ 2) ด้านความยืดหยุ่น 3) ด้านวิสัยทัศน์ 4) ด้านการทำงานเป็นทีม จำนวน 11 แนวทาง

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์; ผู้บริหารสถานศึกษา; อาชีวศึกษาจังหวัดพิจิตร

Abstracts

Nowadays Creative leadership is a leadership theory that is widely used in school administration. Therefore, Leadership development is essential. The purpose of this research was to study the development guidelines of the creative leadership for the school administrators in Phichit technical under office of the vocational educational commission. The informants were 4 experts selected by purposive sampling method. The research instrument was informal interviews on the development guidelines of the creative leadership for the school administrators. The data were statistically analyzed using content analysis. The result showed that the development guidelines of the creative leadership for the school administrators in Phichit technical under office of the vocational educational commission consisted of four aspects as following; 1) Imagination 2) Flexibility 3) Vision and 4) Team work. There were eleven ways.

Keywords: Creative Leadership; School Administrator; Phichit Vocational Education

บทนำ

ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านสาระวิชาหลัก และทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วยทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะด้านสารสนเทศ เทคโนโลยี ดังนั้นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารจึงเป็นภาระที่สำคัญต่อการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารจะต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำยอดเยี่ยม ปรับเปลี่ยนองค์กรให้ทันสมัย พัฒนาทีมงานให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ พัฒนาระบบนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในองค์กร ขับเคลื่อนด้วยยุทธศาสตร์การบริหารจัดการใหม่ๆ ส่งเสริมสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณสื่ออุปกรณ์ อย่างเพียงพอ ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรและนอกองค์กร ที่จะส่งเสริมสนับสนุน การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล (ศศิธรดา พวงไทย, 2559 : 11) ซึ่งสอดคล้องกับ (ธีระ รุญเจริญ, 2553 : 163) ที่กล่าวว่า การที่จะสามารถผลิตกำลังคนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่ กำหนดไว้นั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารในการเตรียมการเพื่อให้บุคลากรเกิดความพร้อม และให้ความร่วมมือ ร่วมใจในการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง เพื่อให้การบริหารงาน ในสถานศึกษามีมาตรฐานและคุณภาพ ดังนั้น การบริหารและจัดการศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีศักยภาพและใช้ภาวะ ผู้นำอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคตโดยมุ่งผลประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้บรรลุ เป้าหมายของสถานศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เป็นการแสดงออกถึงความรู้ความสามารถของผู้บริหารในการนำความคิด สร้างสรรค์ ความคิดใหม่ๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ (เสาวนีย์ สมบูรณ์ศิริรัตน์, 2562 : 46) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง คุณลักษณะของผู้นำที่มีความรอบรู้ นำความคิดใหม่ๆ มาใช้การแก้ปัญหา กระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรร่วมมือ กันปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับ (วิโรจน์ สารัตนะ

อ้างถึงใน กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์, 2555 : 2) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จะต้องมิตีในการบริหารงานที่หลากหลาย เพราะบุคลากรในแต่ละสถานศึกษาจะมีทั้งบุคลากรที่เป็นสายวิชาชีพเฉพาะและบุคลากรที่เป็นสายสามัญ ต้องอาศัยผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ และประสบการณ์สูงในการบริหารงาน ผู้บริหารจะต้องมีพฤติกรรมการบริหารที่เน้นการจูงใจเพื่อให้เกิดความสร้างสรรค์ในการบริหารงาน และส่งเสริมให้บุคลากรริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ มีภาวะผู้นำจะทำให้สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่สร้างสรรค์ และมีผลสัมฤทธิ์ในการทำงานสูงสุด

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษา และบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ (วิโรจน์ สารัตนะ, 2555, อ้างถึงใน กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์, 2555 : 2) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จะต้องมิตีในการบริหารงานที่หลากหลายมิตี เพราะบุคลากรในแต่ละสถานศึกษาจะมีทั้งบุคลากรที่เป็นสายวิชาชีพเฉพาะ และบุคลากรที่เป็นสายสามัญ ต้องอาศัยผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ และประสบการณ์สูงในการบริหารงานและประสานคนให้ มีประสิทธิภาพสูงสุด การที่มีผู้บริหารหรือผู้นาองค์กรที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีพฤติกรรมการบริหาร ที่เน้นการจูงใจเพื่อให้เกิดความสร้างสรรค์ในการบริหารงาน อาทิเช่น การให้เกียรติ ให้ความไว้วางใจ ให้การยอมรับบุคลากร กระตุ้นให้บุคลากรกำหนดเป้าหมายหรือทิศทางในการทำงานที่ชัดเจน และส่งเสริมให้บุคลากรริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ซึ่งอาชีวศึกษาจังหวัดพิจิตร เป็นวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประเภทอาชีวศึกษาแห่งเดียวหรือหลายแห่งในแต่ละจังหวัด ซึ่งรวมกันเป็นกลุ่มอาชีวศึกษา ระดับจังหวัด ซึ่งอาชีวศึกษาพิจิตร มีสถานศึกษาในกลุ่มระดับจังหวัดประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร วิทยาลัยสารพัดช่างพิจิตร และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตและพัฒนาผู้เรียนทักษะงานอาชีพด้านต่างๆ ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในด้านวิชาชีพทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ในกลุ่มงานแต่ละอาชีพ โดยเปิดสอนในหลักสูตรระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หลักสูตรระดับปริญญาตรีสาย เทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ และหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอาชีวศึกษาจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาตนเองของผู้บริหารในสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดพิจิตร และการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอาชีวศึกษาจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำประเด็นที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูในอาชีวศึกษาจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (คตพช. อ่อนไชย, วิทยา จันทร์ศิลา และสกริพร เชาว์ชัย, 2564 : 72) โดยผู้วิจัยได้นำผลที่ได้จากงานวิจัยเฉพาะผลการวิจัยในภาพรวมการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูในอาชีวศึกษาจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รายด้านของข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ 1) ด้านจินตนาการ 2) ด้านความยืดหยุ่น 3) ด้านวิสัยทัศน์ 4) ด้านการทำงานเป็นทีม มาเป็นกรอบในการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูในอาชีวศึกษาจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดเกณฑ์การเลือกดังนี้ มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไป และมีประสบการณ์ในการบริหารอาชีวศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

2. เครื่องมือการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอาชีวศึกษาจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นลักษณะแบบเติมคำตอบ

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอาชีวศึกษาจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 4 ด้าน 4 ข้อ

2.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอาชีวศึกษาจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำประเด็นที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในอาชีวศึกษาจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยเลือกเฉพาะประเด็นในภาพรวมรายด้านทุกด้านของข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มาสร้างประเด็นในการสัมภาษณ์

2. นำประเด็นที่ได้จากผลการวิจัยในข้อที่ 1 มากำหนดกรอบคำถาม

3. ร่างข้อคำถามแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ภาษา และพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวรถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยติดต่อนัดหมายกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล นัดวัน เวลาและ สถานที่ในการสัมภาษณ์

3. ดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเองเป็น รายบุคคล

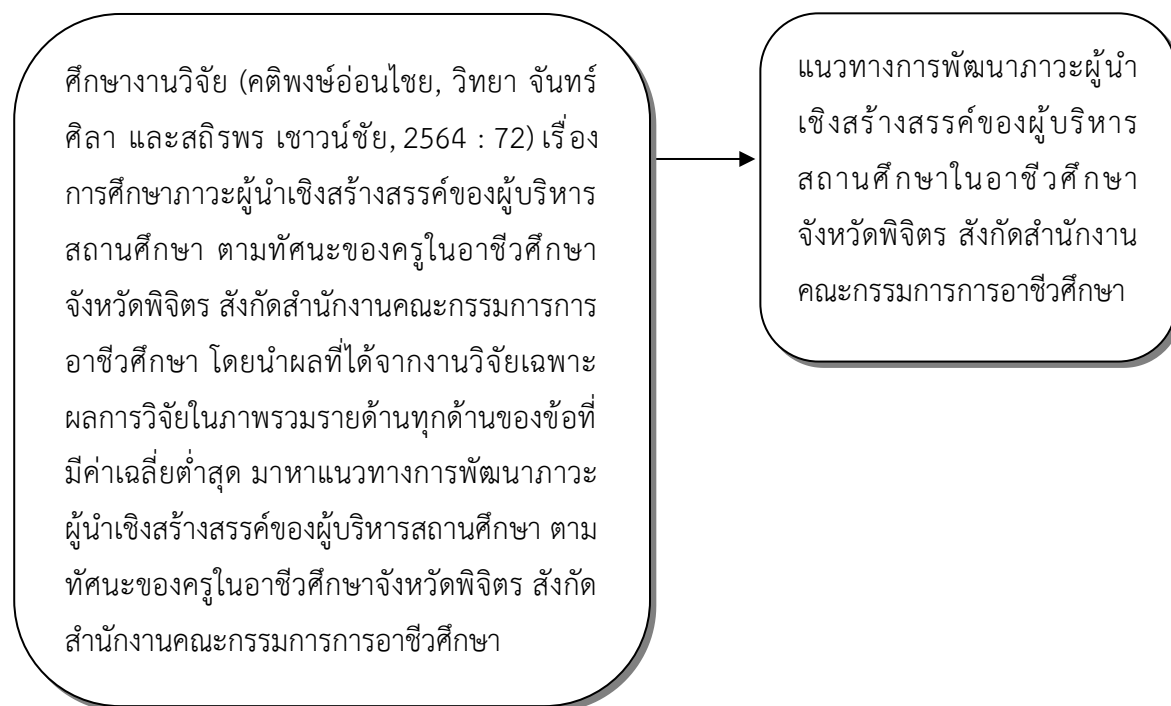
4. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มาจัดกระทำกับข้อมูลและสรุปข้อมูลด้วยการ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอาชีวศึกษาจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดดังภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงสรุปแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอาชีวศึกษาจังหวัด พิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	แนวทางการพัฒนา
1.ด้านจินตนาการ (ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนา ความสามารถในการสร้างสรรค์ ผลงานใหม่ๆ อย่างไร)	1.ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ ประสบการณ์ จากการประชุม อบรม กิจกรรมเสวนาวิชาการ และ นำความรู้ที่ได้ไปสร้างผลงานนวัตกรรมใหม่ๆ และเผยแพร่ผลงาน ของสถานศึกษา 2.ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยการแสวงหาความรู้ จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายร่วมกับการ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อนำเอาความรู้ที่ได้มาสังเคราะห์เป็น แนวคิด และนวัตกรรมใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหาร สถานศึกษา
2.ด้านความยืดหยุ่น (ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้ ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึง ความเป็นผู้เปิดกว้างรับความคิดใหม่ ๆ อย่างไร)	1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และแนวคิดใหม่ ๆ กับสถานศึกษาที่มีผลงานเป็นเลิศ และนำมา ประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน เปิด โอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็น และรับฟังเพื่อนำมาปรับใช้ ในการบริหารสถานศึกษา 3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับ บุคลากรในสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการ (Professional Learning Community: PLC)

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	แนวทางการพัฒนา
3.ด้านวิสัยทัศน์ (ท่านมีแนวทางการในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาความสามารถในการมองภาพในอนาคตเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษา อย่างไร)	1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาตนเองด้วยการศึกษาหาความรู้ การเข้าร่วมอบรม ศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่มีผลงานเชิงประจักษ์ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษา 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย 3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะในการบริหารจัดการสถานศึกษา ในการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่มีความชัดเจน กว้างไกล และสร้างสรรค์ เพื่อนำพาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ
4.ด้านการทำงานเป็นทีม (ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาความสามารถในการจูงใจบุคลากร เข้ามาร่วมกันปฏิบัติงาน โดยมีเป้าหมายเดียวกัน อย่างไร)	1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดเป้าหมายและแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจนในการทำงานร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุน และส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการปฏิบัติงาน 3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างแรงจูงใจและให้กำลังใจกับบุคลากรในสถานศึกษา ด้วยให้รางวัลและกล่าววยกย่อง ชื่นชมบุคลากรในการปฏิบัติงาน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านจินตนาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยการแสวงหาความรู้ ร่วมกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อนำเอาความรู้ที่ได้มาสังเคราะห์เป็นแนวคิด และนวัตกรรมใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ การบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาในปัจจุบัน ผู้บริหารต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ต้องมีการพัฒนาตนเอง พัฒนาวิชาชีพ โดยการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดทักษะกระบวนการ วิธีการ หรือแนวทางในการแก้ไขปัญหา มาปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ (เตือนใจ สุนกุล, 2562 : 3) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความทุ่มเทให้การทำงานตามเป้าหมายของโรงเรียนอย่างสร้างสรรค์และ

มีประสิทธิภาพ โดยศึกษาแบบอย่าง วิธีการ เทคนิคต่างๆที่ทำให้ประสบความสำเร็จ เก็บข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม และยังสามารถคล้องกับ (มนัญญา ควรรำพึง และคณะ, 2564 : 17-32) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารต้องสร้างกระบวนการคิดใหม่ ๆ ที่มีความหลากหลาย เพื่อนำไปปรับใช้ในการบริหาร เน้นคิดนอกกรอบ โดยมุ่งผลสำเร็จของงานเป็นสำคัญ และต้องมีทักษะ ไหวพริบ สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาในการทำงานอย่างมีเหตุและผล

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านความยืดหยุ่น ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็น และรับฟังเพื่อนำมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ผู้บริหารควรมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป มีการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนสอนของบุคลากรภายในสถานศึกษาและมีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงรับฟังข้อเสนอแนะของบุคลากรในการทำงาน เพื่อช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ (สุภาพร โสภิน, 2563 : 75) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีพฤติกรรมของความยืดหยุ่นผ่อนปรน สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมตามความเหมาะสมกับเวลาและสถานที่ เปิดโอกาสให้บุคลากรหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และยังสามารถคล้องกับ (ฐานะมาศ หาดยาว และสฤพร เชวณชัย, 2564 : 268-281) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแลกเปลี่ยนแนวทางประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา สร้างความตระหนักในการทำงานเป็นทีมร่วมกันกับบุคลากรในสถานศึกษา รับฟังความคิดเห็นเพื่อนำมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาควรมีทักษะในการบริหารจัดการสถานศึกษาในการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่มีความชัดเจน กว้างไกล และสร้างสรรค์ เพื่อนำพาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกล้าที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป มีการกำหนดภาพและจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาในอนาคตได้อย่างชัดเจน เพื่อที่จะได้นำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ (ขวัญฤทัย ภูสาระ, 2562 : 81) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและตระหนักถึงการมีวิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารในการมองภาพในอนาคตที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น มีการกำหนดทิศทางและจุดหมายของสถานศึกษาที่ชัดเจน เพื่อที่จะพาสถานศึกษามุ่งสู่ความสำเร็จในอนาคต และยังสามารถคล้องกับ (วิศรา ศิริมงคล และรัชนิวัฒน์ อนุตระกูลชัย, 2562 : 701) ที่กล่าวว่า การมีวิสัยทัศน์เป็นพฤติกรรมที่ผู้บริหารจะต้องแสดงออกถึงการมองภาพในอนาคตอย่างชัดเจน คนที่มองไกลใจกว้าง กล้าที่จะปรับเปลี่ยนเรียนรู้รับสิ่งใหม่ๆ ให้กับตัวเอง สามารถนำพาสถานศึกษาไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ

4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในอาชีวศึกษา

จังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุน และส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องยอมรับและมองเห็นคุณค่าในความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา สนับสนุนให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่างๆของบุคลากร เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ (จุฑาธิปต์ ทัพไทย, 2560 : 53) ที่กล่าวว่า ในการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้การยอมรับและเห็นคุณค่าซึ่งกันและกันและกันเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็น และร่วมมือกันแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูภายในสถานศึกษามีความเข้าใจ รักและผูกพันกัน เพื่อสร้างความร่วมมือและสร้างแรงบันดาลใจแรงจูงใจให้ครูภายในสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับ (อัยริน สมาน, 2562 : 87) ที่กล่าวว่า การทำงานเป็นทีม ผู้บริหารจะต้องให้การร่วมมือ ให้คำแนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษากับครูเน้นการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลที่ได้จากการศึกษามากำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอาชีวศึกษาจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาทักษะในการสร้างสรรค์นวัตกรรม รวมถึงการสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และเผยแพร่ผลงานนวัตกรรมใหม่ๆ ของสถานศึกษา
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับบุคลากรในสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็น และรับฟังเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้พัฒนาตนเอง ด้วยการศึกษต่อ การเข้าร่วมอบรม หรือศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่มีผลงานเชิงประจักษ์
4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดเป้าหมายและแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และส่งเสริมให้บุคลากรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน โดยการเสริมแรงจูงใจและให้กำลังใจ เช่น การให้รางวัล การกล่าวคำชมเชย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอาชีวศึกษาจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. ควรมีการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอาชีวศึกษาจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กิตติกาญจน์ ปภีพันธ์. (2555). *โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ขวัญฤทัย ภูสาระ. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. บัณฑิตมหาวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- คติพงษ์ อ่อนไชย, วิทยา จันทร์ศิลา และ สติพร เขาวนชัย. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูในอาชีวศึกษาจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *วารสารการประชุมสัมมนาทางวิชาการเพื่อนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 1 (1), 72-77.
- จุฑาธิปต์ ทัพไทย. (2560). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สลากกินแบ่งรัฐบาลอุบลราชธานี) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. บัณฑิตมหาวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา
- ฐานะมาศ หาดยาว และ สติพร เขาวนชัย. (2564). ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารมหาจุฬานาครทรรณ*. 8 (7), 268-281.
- เตือนใจ สุนกุล. (2562). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. บัณฑิตมหาวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). ขอนแก่น: ข้าวฟ่างการพิมพ์.

- มนัญชยา ควรรำพึง, เบญจพร ชนะกุล และสุภาพ เต็มรัตน์. (2564).ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์. 6 (3), 17-32.
- วริศรา ศิริมงคล, และรัชนิวรรณ อนุตระกูลชัย. (2562). กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาจุฬาลงกรณแก่น. 6 (3), 687-705.
- ศศิธรดา แพงไทย. (2559). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21.วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย. 6 (1), 7-11.
- สุภาพร โสภณ. (2563). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. บัณฑิตมหาวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เสาวนีย์ สมบูรณ์ศิริรัตน์. (2562). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. บัณฑิตมหาวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- อัยริน สมาชิก. (2562). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. บัณฑิตมหาวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่